

WIE MOET ALS AUTEUR VAN GALEOMMA TURTONI GELDEN?

door

E. Gittenberger

Terecht heeft Mienis (1991) onlangs een drietal Nederlandse auteurs van onzorgvuldigheid beticht. Het daarbij gesignaleerde nomenclatorische probleem vraagt om een nadere behandeling.

In aansluiting op de al door Mienis (1991) verstrekte gegevens, zou ik een aantal vragen op een rijtje willen zetten.

1. Wie beschreef 'als bioloog', met het opsommen van een reeks van kenmerken, de momenteel Galeomma turtoni genoemde soort?
2. Wie suggereerde het epitheton specificum "turtoni" (de "species appellation")?
3. Wie is er verantwoordelijk voor dat "turtoni" inderdaad achter Galeomma boven de gedrukte beschrijving werd geplaatst?
4. Wie geldt formeel (volgens de regels) als auteur van Galeomma turtoni?

Vraag 1 is eenvoudig te beantwoorden. Zoals Van Aartsen et al. (1984: 63) schreven, "is de beschrijving door Turton uitgevoerd". Een beetje flauw is deze opmerking natuurlijk wel, want met "beschrijven" wordt binnen de systematiek gewoonlijk het geven van zowel een beschrijving als een naam bedoeld. Vraag 2 zal wel nooit met zekerheid te beantwoorden zijn, zoals ook Mienis in feite vaststelt. Vraag 3 lijkt eenvoudig te beantwoorden. De "Editors" van het tijdschrift zijn verantwoordelijk, zoals ze zelf in druk aangeven. Ook hierop wijst Mienis. Onzeker is evenwel toch, of Turton ooit de mogelijkheid heeft gehad om (bijv. in drukproeven) turtoni alsnog te veranderen, d.w.z. in hoeverre hij een eindverantwoordelijkheid gehad zou kunnen hebben. Volgens BDD (1892: 249) verscheen Turtons publicatie pas na diens dood, maar dat bewijst nog niets wat dit betreft. De redactie corrigeerde in feite een fout in Turtons manuscript en wel op zo'n manier dat Turton daardoor geëerd werd. Daarom moest er een voetnoot bij. Misschien wist Turton vooraf best al wel wat de redactie gedaan had en vond hij dat een aardige geste, waar hij zich niet van wilde distantiëren. Dat hij daardoor op z'n minst mede-auteur van turtoni zou worden, volgens onze latere(!) regels, kon hij uiteraard niet weten. Het belangrijkste is vraag 4, waar het er om gaat welke auteur(s) er achter de naam van de betreffende soort moet (-en) staan.

Het is verbazingwekkend dat er telkens weer nomenclatorische problemen opduiken, waarvoor de nomenclatuurregels niet het antwoord hebben dat we het liefst zouden horen, of helemaal geen pasklaar antwoord. In ons geval hebben we een tekst die voldoet aan alle eisen. Het gaat om een gepubliceerde combinatie van naam en taxonomische kenmerken. De naam *Galeomma turtoni* wordt dus in 1825 geldig ingevoerd. Wie zijn er voor de onderdelen van die geldige tekst formeel verantwoordelijk? In de nomenclatuurregels (Art. 50) staat "responsible both for the name and for satisfying the criteria of availability other than publication (verantwoordelijk voor zowel de naam als voor het voldoen aan de criteria voor beschikbaarheid anders dan publicatie)". Dat zijn dus achtereenvolgens (vraag 3) de "Editors", die door Mienis met name genoemd worden, en (vraag 1) Turton. Wie de eind-verantwoordelijkheid voor de naam heeft, is weliswaar niet geheel zeker, maar in de publicatie zelf wordt hiervoor uitsluitend naar de Editors verwezen. In dit soort gevallen wordt door de nomenclatuurcommissie in principe alleen rekening gehouden met informatie uit de oorspronkelijke publicatie! Turton leverde de biologische beschrijving. Er valt dus veel voor te zeggen om "Turton et al. (al. = Editors) als auteurs aan te geven. Men zou nog alle Editors, met Turton samen, in alfabetische volgorde kunnen opsommen, maar dat lijkt me de logica wat ver doorgedreven. Wie om praktische redenen "Turton" de voorkeur geeft, moet inderdaad een uitspraak van de nomenclatuurcommissie vragen.

De biologische beschrijving en de naam zijn dus beide belangrijk om het geheel nomenclatorische geldigheid te verlenen. Degene die de naam feitelijk bedacht heeft (vraag 2), speelt geen enkele rol. Het gaat er om, onder wiens naam de publicatie verschijnt. Zo is bijv. Rossmässler de auteur van *Pupa rossmaessleri*, al bedankt hij in de oorspronkelijke publicatie heel aardig F.J. Schmidt die de soort ontdekte en aan hem opgedragen had (maar dat nooit ergens publiceerde). Vermoedelijk speelt er bij *turtoni* net zo iets en wist (vermoedde) men aanvankelijk dat Sowerby die naam bedacht had en aan de Editors had doorgegeven. Als er dan iemand begint met Sowerby als auteur aan te geven, volgt de rest vanzelf (zie BDD, 1892: 247-249 voor een lange lijst citaten).

Literatuur

- AARTSEN, J.J.VAN, H.P.M.G. MENKHORST & E. GITTEBERGER, 1984. The marine Mollusca of the Bay of Algeciras, Spain, with general notes on *Mitrella*, Marginellidae and Turridae. - *Basteria*, Suppl. 2: 1-135.
- BUCQUOY, E., Ph. DAUTZENBERG & G. DOLLFUS, 1892. Les mollusques marins du Roussillon, II. Pélécytopodes, 19: 221-272.
- MIENIS, H.K., 1991. Wie gaf werkelijk de naam aan *Galeomma turtoni*? - C.B. van de Ned. Malac. Ver. 258: 778-780.